

Nærings- og fiskeridepartementet
Stortingets næringskomite

Deres ref:
«Ref»

Vår ref
2020/1679-10

Saksbehandler
Jan Birger Jørgensen,

Dato
25.01.2021

Høringsnotat om ny lengdegrense i kystflåten

Landsstyret i Norges Fiskarlag behandlet ovennevnte sak i møte 25. januar 2021 og fattet slikt vedtak:

«Norges Fiskarlag viser til høringsnotat fra Nærings- og fiskeridepartementet av 25.11.2020 om ny lengdegrense i kystflåten.

Forenkling, stabilitet og forutsigbarhet

Landsstyret i Norges Fiskarlag vil innledningsvis vise til at bl.a. forenkling, stabilitet og forutsigbarhet har vært viktige målsettinger som må vektlegges når gjeldende kvotesystem skal forbedres. Stabile og forutsigbare fiskerireguleringer er en vesentlig forutsetning for at næringsaktørene skal kunne tilpasse seg best mulig til de biologiske og markedsmessige endringene som til enhver tid må påregnes. Fiskarlagets kommentar som gis i det etterfølgende viser at gjeldende situasjon etter Stortingets behandling av kvotemeldingen ikke imøtekommer forannevnte målsettinger. Landsstyret viser også til egen generell uttalelse/vedtak av i dag knyttet til dette.

Vurderinger av pelagiske fiskerier mangler

Forslagene i høringsnotatet om å erstatte hjemmelslengde med faktisk lengde i gruppeinndelingen i kystflåten er en oppfølging av Stortingets vedtak knyttet til behandlingen av Kvotemeldingen. Høringsnotatet forsøker å synliggjøre forslaget mulige effekter på torskefiskeriene nord for 62°N, mens pelagiske fiskerier knapt er nevnt i notatet. Vurderinger av pelagiske fiskerier er heller ikke nevneverdig berørt i Kvotemeldingen. Fiskarlaget mener at dette ikke er tilfredsstillende når næringen er invitert til å gi synspunkter på såpass dyptgripende prinsipper som endringer i gruppeinndelinger/lengdegrenser i kystflåten.

Lukket gruppe i pelagiske fiskerier har ulike gruppeinndelinger. I samtlige av de tre fiskeriene norsk vårgytende sild, makrell og nordsjøild reguleres lukket gruppe som en reguleringsgruppe. I struktursammenheng er det også færre grupper i fisket etter makrell og sild i Nordsjøen enn for torsk, hyse og sei nord for 62°N (Finnmarksmodellen). Med andre ord innebærer ikke Stortingets vedtak om ny gruppeinndeling for lukket gruppe kun en overgang fra hjemmelslengde til faktisk lengde, men det innebærer også eventuelle endringer i lengdeskillegrensene og etablering av flere regulerings- og strukturgrupper for disse tre pelagiske fiskeriene. Dette har vidtrekkende konsekvenser som ikke er utredet av myndighetene.

Intensjonen i høringsnotatet – gir ikke næringen avklaringer

Intensjonen med høringsnotatet er å forsøke å belyse mulige effekter knyttet til overgangsordningene om å bringe fartøyet i overensstemmelse med dets hjemmelslengde og samfiskeordningen i torskefisket, men analysene som er foretatt viser med all tydelighet usikkerhetene som næringsaktørene står overfor. Dette bekreftes også av departementet selv når det viser til at når det gjelder forventningen til hvor mange som vil benytte seg av overgangsordningen (hjemmelslengde/faktisk lengde) så vil det trolig også avhenge av hvordan

hjemfallet av strukturkvotene fordeles. Fiskarlaget vil også påpeke at konsekvensene av å flytte en betydelig mengde kvotefaktorer til nye kvotegrupper vil føre til økte muligheter for strukturering og større kvotekonsentrasjon i kystflåten.

Landsmøtet (2019) i Norges Fiskarlag påpekte i sitt vedtak om Kvotemeldingen følgende om inndelingene i kystflåten:

«26. Landsmøtet viser til at organisasjonen har foretatt gjentatte vurderinger av inndelingene og reguleringsprinsipper knyttet til Finnmarksmodellen i torskefiskeriene nord for 62°N, sist på Landsmøtet i 2015. Viktige avveieringer har vært å finne en balanse mellom de kvotemessige konkurranseforholdene og handlefrihetene for aktørene til å utforme båtenes størrelse. Landsmøtet mener at gjeldende regime knyttet til kvoteplassering etter hjemmelslengde kombinert med begrensinger på fartøyets faktiske lengde har ivarettatt denne balansen.

27. Regjeringen går inn for å erstatte dagens kvotemessige gruppeinndeling basert på hjemmelslengde med inndeling etter fartøyets faktiske lengde, kombinert med absolutte skott mellom gruppene. Landsmøtet er opptatt av at vi fortsatt skal ha en differensiert flåte. Det er imidlertid vanskelig å overskue både de reguleringsmessige og fordelingsmessige konsekvensene av en overgang til faktisk lengde. Dette spørsmålet må derfor utredes nærmere.

28. Det er utfordringer knyttet til fartøysikkerhet, miljøavtrykk, fangsthåndtering og bekvemmeligheter hvis fartøyets lengde skal være eneste kriterium for plassering i fartøygruppe. Landsmøtet viser til at spørsmålet om utforming av fremtidens fiskefartøy behandles under sak 6.»

Nye lengdegrenser – skott -framtidsrettet?

Selv om Stortinget har fattet vedtak om nye lengdegrenser i kystflåten og etablering av faste lengdeskott, så mener Norges Fiskarlag at det er alt for mange ubesvarte spørsmål som ikke er utredet på en helhetlig og oversiktlig måte. Det vises til at Fiskarlaget har fått utredet alternative måter å regulere størrelsen og kapasiteten i kystflåten, jfr. Sintef-rapport om lasteromsvolum, som nå er til behandling i organisasjonen. Fiskarlaget vil derfor komme nærmere tilbake til forannevnte sak. Etablering av faste skott mellom gruppene i kystflåten vil imidlertid uten tvil føre til at handlefriheten mht. fartøyutforming av kystfartøy under 21 meter blir svært innsnevret. Fiskarlaget har derfor reist spørsmål om Stortingets vedtak virkelig gir fornuftige og kloke rammevilkår for framtidens kystflåte, når vi kjenner de utfordringer og krav som flåten vil måtte forholde seg til i framtiden?

Rekkefølgen i spørsmål som må avklares - hjemfallet

Norges Fiskarlag mener at rekkefølgen i de spørsmål som skal avklares verken er logisk eller imøtekommer næringens behov om en forutsigbar planleggingshorisont. Fiskarlaget krever derfor at myndighetene og Stortinget først, og snarest må avklare spørsmålet knyttet til tilbakefall/hjemfallet av strukturkvotene som starter i 2027/28, før det konkluderes om ny lengdegrense/gruppeinndeling og overgangsordninger.

Landsmøtet (2019) i Norges Fiskarlag påpekte bl.a. følgende knyttet til hjemfall av strukturkvoter:

«Landsmøtet er svært forundret over at regjeringen reiser dette spørsmålet, da avtalene knyttet til etablerte strukturkvoteordninger, sist iverksatt fra og med 2008, har vært at hjemfallet av strukturkvotene etter endt tidsperiode (20 år/25 år) skal tilbakeføres direkte til den reguleringsgruppen (kvotegruppen) som fartøyet hadde tilhørighet i på det tidspunkt strukturkvoteavtalene ble inngått. En slik forståelse har vært helt avgjørende for at flåten har gått inn og benyttet tilbudet om kvotesammenslåinger. En slik forståelse har også blitt uttrykt fra tidligere regjeringer og de fleste politiske partier. Sittende regjering uttaler i Granavolden-plattformen at «Strukturkvoter faller tilbake til gruppen ved periodens utløp».

Norges Fiskarlaget registrerer departementets uttalelser om tilbakefall av strukturkvoter i høringsnotatet (fordeling av strukturgevinster), hvor bl.a. følgende siteres; *«Det vil nødvendigvis gå noe tid før Stortinget kan ta stilling til hvordan strukturgevinst som oppstår fra 2027 skal fordeles. Det innebærer at dette spørsmålet vil stå uavklart i overgangen til et nytt kvotesystem. Fiskerimyndighetene vil likevel legge til rette for en åpen og inkluderende prosess der alle interessenter vil bli lyttet til før regjeringen fremmer sitt forslag for behandling i Stortinget. Det legges opp til at Stortinget kan fatte vedtak i god tid før 2027.»*

Fiskarlaget viser også til uttalelser fra departementet gitt i pressemelding av 22.12.2020 i forbindelse med fastsettelse av torskereguleringene for 2021, hvor følgende siteres:

«Forslagene i kvotemeldingen og Stortingets vedtak

- Regjeringen legger til grunn at det er bred politisk enighet om at strukturgevinstene skal falle tilbake til de respektive fartøygruppene. Regjeringen vil imidlertid utrede om strukturgevinstene skal fordeles etter grunnkvotene, eller sum kvotefaktorer (både grunnkvoter og strukturkvoter) i de respektive fartøygruppene og dermed mindre endring i forhold til fordelingen mellom fartøyene slik den er nå. Forutsigbarhet og stabilitet i rammebetingelser er viktig for næringen, og regjeringen vil legge opp til høringsprosesser og nær dialog med næringen med hensikt å innfri næringsutøvernes forventninger i forhold til de opprinnelige strukturpremissene. Regjeringen konstaterer videre at det er behov for å utrede konsekvensene som overgangen fra hjemmelslengde til faktisk lengde i den konvensjonelle kystflåten innebærer for fordeling av strukturgevinster. Regjeringens mål er å avklare disse spørsmålene så raskt som mulig for å sikre forutsigbarhet for næringen, sier Ingebrigtsen.»

Stortinget har bestemt at ved utløp av tidsbegrensningen for strukturkvoter fordeles strukturgevinsten til den fartøygruppen fartøyet tilhører når tidsbegrensningen inntreffer, og fordeles relativt etter grunnkvote. I og med at Stortinget samtidig har vedtatt at fartøyene i kystflåten skal inndeles etter en annen gruppeinndeling enn da den tidsavgrensede strukturkvoteorden ble iverksatt i 2008, så bryter dette med de etablerte forventningene i næringen og tilliten til myndighetene om hvordan strukturgevinsten skal fordeles ved utløpet av strukturperiodene.

Fiskarlaget vil påpeke at Stortinget også tidligere har behandlet strukturkvotespørsmål, hvor det har framkommet klargjøringer knyttet til fordeling av strukturgevinster, jfr. Innst. S. nr. 238 (2006-2007), hvor bl.a. følgende siteres (s 23 i innstillingen);

«I et system hvor strukturkvotene tildeles med en forhåndsfastsatt tidsbegrensning, vil de etter utløpet av denne tidsbegrensningen bli omfordelt mellom fartøyene i gruppen, også til de fartøy som har hatt strukturkvote. Dette innebærer at kvotene fra de uttatte fartøyene, etter å ha vært tildelt som strukturkvote med tidsbegrensning en periode, deretter fordeles som grunnkvote uten tidsbegrensning.»

Norges Fiskarlag mener at det også er behov for begrepsavklaringer knyttet til bruken av ordene strukturgevinster, hjemfall/tilbakefall, da effekter av strukturkvoteordningen oppstår både umiddelbart ved avkortninger når strukturavtaler inngås og når strukturperioder utløper.

Under henvisning til ovenstående må spørsmålet om fordeling av strukturgevinster i kystflåten avklares og forankres i Stortinget så snart som mulig, slik at dette kan sees i sammenheng med Stortingets vedtak om å endre inndelingen i kystflåten. Dette samsvarer også med statsrådets uttalelser i pressemelding av 22.12.2020 om at det er regjeringens målsetting; å utrede konsekvensene som overgangen fra hjemmelslengde til faktisk lengde i den konvensjonelle kystflåten innebærer for fordeling av strukturgevinster.

Vedtaket om nye lengdegrenser – gruppeinndelinger – faste skott må stilles i bero

Norges Fiskarlag krever derfor at forslaget om ny lengdeinndeling/gruppeinndeling i kystflåten stilles i bero inntil forannevnte avklaringer er gjort. Dette innbefatter vurderinger, konsekvenser og avklaringer hvor reguleringer og inndelinger i både pelagiske og torskefiskeriene sees i en sammenheng. Fiskarlaget viser også til Stortingets vedtak 555 om at regjeringen er bedt om å komme tilbake til Stortinget på egentlig måte med konkret utforming av en overgangsordning knyttet til hjemmelslengde og faktisk lengde. Videre vises det til vedtak 558 hvor Stortinget ber regjeringen - før iverksettelse - foreta konsekvensutredning av eventuelle elementer i beslutningene ved behandlingen av Innst. 243 S (2019-2020) som ikke er konsekvensutredet gjennom meldingen.

Samfiskeordningen - torskefiskeriene

Fiskarlaget mener at det er nødvendig å videreføre vilkårene i samfiskeordningen uendret inntil det foreligger tilfredsstillende avklaringer på de spørsmål som er påpekt ovenfor. Dette samsvarer i hovedsak med alternativ ii i høringsnotatet og innebærer at fartøy med hjemmelslengde under 11 meter og faktisk lengde over 11 meter fortsatt kan delta i samfiske. Dette vil også være i samsvar med Stortingets intensjon (forutsigbarhet for de som har deltatt i ordningen) med å etablere en overgangsordning.

Fiskarlaget viser ellers til organisasjonens tidligere innspill/forslag om behovet for å etablere ordninger som gir mer permanente økte kvotegrunnlag for den minste fartøygruppen.

Samfiske for låssetting i pelagiske fiskerier – må videreføres

Norges Fiskarlag forutsetter at eksisterende samfiskeordning i pelagiske fiskerier skal videreføres, selv om det kan oppfattes som usikkert i omtalen i departementets høringsnotat. Samfiskeordningen innenfor torskefiskeriene i nord og innenfor pelagiske fiskerier er to forskjellige

ordninger selv om de har samme navn. Det er også andre lengdegrenser i de to samfiskeordningene.»

Med hilsen
Norges Fiskarlag

Otto Gregussen

Jan Birger Jørgensen

Kopi til: medlemslagene
Landsstyrets medlemmer
Fiskeridirektoratet

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskrevet signatur.